

tomci naši ne bodo verjeli in vendar bodo naši pisano, da se je tu ali tam to zgodilo od strani mož, ki se obrajtajo, da imajo kaj v žepu in tudi v glavi. Kdo bi pa tudi mislil drugače o možih, ki sedé v obč. zastopu, o možih, ki so jih volili „trezni sosedje“?

Sulvereinu pa še na tem ni zadosti. On hoče še tudi mladino, ki hodi v ljudske šole, na drug način dobiti pod se. Daje ji namreč priložnost, da dobode v roke knjige in spise, ki so polni strupa, tako, kar se tiče sv. vere, kakor kar se tiče ljubezni do domovine. V tem mu je sicer v novem času stopila vlada na prste ter ne pusti več knjig dajati v roke otrokom, ki grešé zoper to ali ono.

Za to je bil že sicer skrajni čas, toda bolje pozno, kakor pa nikoli. Vsak rodoljub vé za to visoki vladi hvalo, ali naše, delo rodoljubov še za to ni pri kraju. V tem nas čaka še obilo dela. (Konec prih.)

Dolga leta, častna leta.

O sedemdesetletnici G. Šorna.

Sedemdeset let! Kako dolga doba človeškega življenja je to in kaj se v takem času na tem svetu more vse dogoditi. In ravno mi Slovenci imamo uzroka dokaj, ozirati se na čas zadnjih preteklih sedemdesetletij. Iz tmine so nas trudapolno spravljal bistrega uma možje, vedrili in budili so neumorno, nesebično, uspešno. Svetili so nam ti možje, kakor jasne zvezde sijó na sinjem nebu — samo niso bili tako brezštevilni, kakor zvezde. Svetili so nam in se — potopile, svetijo nam še v spominu, v knjigah.

Večkrat se je tužno tlačnemu slovenskemu rodu zdelo, da mu vzhaja lepša zarja, ali ne! Zalesketalo se je daleč tam na obnebnem obzorju, za jeden trenotek, zarja je prošla — gotovo je bila namenjena drugemu, srečnejšemu narodu, slovenskemu — ne!

Ali mi smo ponižen narod, čakamo, gledamo brez zavida blagostanje soseda in — čakamo! In v tem čakanju se zaupno oziramo do onih mož, ki jemljejo krmilo v roke, ki s peresom, besedo, dejanjem delajo za nas. Od njih pričakujemo vse, njim tožimo svoje nadloge.

To so velmožje naroda, ki tam v hrupu med zastopniki drugih narodov stojé, kakor skale neupogljivi, čeravno odpade od marsikateri strani kaka ozmérka na naše ljudstvo, našo vero! Štejemo pa možé, in ti so med nami, ki v bližini svojega ljudstva mirno ali vztrajno in uspešno delujejo ter krepijo posameznike v ljubezni do svoje domovine.

Kdo v lepi Savinjski dolini je, ki bi ne poznal imena: Gašpar Šorn! Ravnokar je obhajal sedemdesetletnico svojo, baš oni dan, ko so Leo XIII. brali zlato sv. mašo.

Od mladosti svoje med našim priprostim ljudstvom biva, on je prebil hudih dni, ki so zadevali nas, veselil se je z nami, kadar smo redko priliko imeli, veseliti se. Pa ponosno sme mož, čeravno 70 let star, vedno čil in krepek, ozirati se na dolgo dobo življenja svojega. Krasisile so ga vedno najlepše čednosti, neomahljiva vera, čije zagovornik je bil in je vedno, vroča ljubezen do pravice, do domovine, materinščine, neupogljiva narodnost.

Užival je in uživa povsodi neomejeno zupanje pri kmetu in oblastnijah, katere so ga kot večšega moža pozivljale v vse korporacije. In v teh ni ne jedenkrat zamudil povzdigniti svojega glasú za blagor našega kmeta in za našo sveto stvar sploh!

To je zasluga, ki se sama hvali!

Oče Šorn je mnogoletni župan v rojstveni svoji županiji (Grajska vas), cerkveni ključar, ud krajnega in okrajnega šolskega sveta, ud okrajnega zastopa in odbora, odkar te oblastnije obstojé. Bil je ud v cenilni komisiji za gruntne davek, kjer je našemu kmetu neizrečeno veliko koristil.

Vdeleževal se je vseh obravnáv s čilim duhom, vstrajno in kakor smemo reči in kar je ogromne koristi za nas — neustrahljivo! Vsa Savinjska dolina si je čestokrat pridobivala svete tega moža, vse ga časti, nima ga sovražnika, in vendar s tako ljubeznjivo skromnostjo gleda na vse čislanje, češ, da je storil le svojo dolžnost! In mi moramo odločno trditi, da je oče Šorn storil veliko več, da je storil, kar je zamogel, saj

„Dolžán ni samó, kar vелеva mu stan,

Kar more, to mož je storiti dolžán“.

Kakor je Šorn odličen delavec na našem polju, tako čednosten je v svoji veri, on je uzoren kristjan, vera mu je čestokrat, pomogla v najtežjem stanu, da je ostal odločen. Vzgojil je pridne, značajne sinove in dokazal, da je tudi uzoren, krščanski oče in odgojitelj!

O sedemdesetletnici so bili prišli k njemu zastopniki različnih stanov mu čestitat.

Prepričani smo, da so le potrdili izrek, ki so ga storili takrat, ko je oče Šorn bil od presvitlega cesarja odlikovan z zaslužnim križcem. Ta izrek je bil:

Šorn je oče Savinjskih Slovencev! Bog vsegamogočni mu daj še mnoga zdrava vesela leta!

Ivan Gabršek.

Gospodarske stvari.

Plemeno tele.

Ako ni krava veliko vredna, tudi tele ne bode, Bog zna, kako lepo. To vé vsak gošpodar in torej si pridržuje na pleme le teleta dobrih krav. To je naravno ali to ni vselej

mogoče in vselej tudi ne izda. Kako hoče obdržati tele od dobre krave, če je nima? In kaj pomaga dobra krava, če pa povrže o času, ki ne ugaja posebno zarodu?

Oboje je gospodarju neljubo in ne vé si pri vsej skrbi pomoči v tem. Odkrito rečemo, da tudi mi ne vemo za kako pomoč, ki bi vsem in vselej izdala ali na nekaj opomenimo naše gospodarje — na čas, o katerem se povrže tele. Le-ta za pleme ni brez pomena. Kolikor nas uči izkušinja, najbolje obnese se tele, ki se je povrglo po zimi, še tje do aprila. Tele, ki se povrže o tem času, velja še tudi od krave, ki ni posebno dobra.

Uzrokov za to pa je dvoje, prvi je pri kravi, drugi pa pri teletu. Krava, ki povrže po zimi, je v nošenju po letu, jeseni in še kaj v zimi. Po leti in jeseni je navadno na paši ali pa ima doma krmo, ki ji ugaja in razhodi se tudi lahko. Po zimi pa je že visoko v svojem času, zato se ji tudi streže, kolikor je mogoče in tedaj je lahko „dobre kože“, tele pa se razvija v njej redno ter ne trpi škode.

Tako tele pa se potlej že samo vtrdi takó, da se izpusti lahko na pašo v letnem času; sicer mu prizadeva mušja zalega veliko sitnosti, če še ni godno za pašo ter mora celo leto ostati še v hlevu. Le-ta paša je teletom že prvo leto skorej potrebna, gotovo pa jim je koristna izlasti še telicam. One so rade potlej dobre molznice, sicer pa so rode in sploh niso za oči. Kupec se jih ne prime, da si so še debele.

Kdor torej hoče dobre krave in lepe vole, naj izbere za pleme, če le količkaj more, teleta, ki so se povrgla po zimi, druga pa naj spravi v denar. Spomladi in poleti, ko ima obilo delavcev na svojem gospodarstvu, pride mu tak denar gotovo dobro. Izjemo naj napravi le takrat, ako mu povrže krava, ki je, kakor pravimo, na dobrem glasu, spomladi ali poleti ter si naj obdrži njeno tele. Nikakor pa naj ne opusti paše ali vsaj prostora dati teletu, da se giblje na prostem, kedar mu ne brani slabo vreme. Tako nas uči izkušinja.

Les v zemlji.

Lesú je zmerom manj in da bi ta tudi ne bil zastonj, brez potrebe ni, da ga pustimo gnjiti v zemlji. Posebno pri stavbah, plotih in enacih napravah nam ni ljubo, če segnjije les v zemlji v tem, ko je zunaj še v dobrem stanu. Da se les drži tudi v zemlji dolgo, dalj ko je mogoče, za to se pripravlja na razne načine, toda eno hodi predrago, drugo pa ne izda in tretje dela neprilike, zato vse opustimo velikrat ter lesú ne pripravimo za to, da si ga obdržimo v moči še tudi, kar ga pride v zemljo.

Sedaj, ko se kuri po mestih pa že tudi na kmetih sem ter tje s premógom, nahaja se tega pepela obilo in ljudje ne vedó skorej, kam

z njim. Ako se potrdi naslednji svet, pa je še za ta pepel veliko prostora. V jamo, v katero ima priti soha, nasiplje se zmes iz polovice pepela in tretjine vgašenega apna. Najbolje je, če se pusti zmes suha in pravi se, da velja, če ni drugače, premogov pepel ali tudi apno samo.

Kdor ima veliko graje ter potrebuje vsled tega veliko kolja in sohic, njemu bi vsekako ta svet ustregel. Draga ni in tedaj se da stvar poskusiti. S kacic železom napravi se nekaj širja luknja, kakor je je sploh treba za kolje, nasiplje se potlej z ono zmesjo in kol se vtakne tako v jamo, da stoji sredi le-te zmesi. Ni treba, da še opomenimo posebej, da je to posebno še za one posestnike, ki imajo na svojem zemljišču hmelja. Kar se koli prihrani, to je dobro.

Sejmovi. Dne 17. januarija v Kapelah pri Brežicah, v Petrovčah in Gorenji Radgoni. Dne 20. januarija v Arnožu, pri sv. Mohorju, pri sv. Lenartu v slov. gor. in dne 21. januarija na Teharjah.

Dopisi.

Iz Št. Lenarta pri Beljaku. (Prošnja.) Naslednjo domoljubno prošnjo, prosim, vzprejmite v Vaše predele, razpošilja jo podružnica sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico. Nemški „šilverein“ vsiljuje mnogim šolskim knjižnicam po našem okraju knjige, ki so nam brez vse koristi, ker so pisane v jeziku nam in našim otrokom nerazumljivem. Zato je sklenil občni zbor naše podružnice, ustanoviti „podružnično knjižnico“, iz koje bi se knjige izposojevale v prvi vrsti čestitim gospodom katehetom in narodnim učiteljem, da jih izposojejo slovenski mladini, ki se naj iz njih privadi lepemu slovenskemu jeziku in navzame ljubezni do vere in domovine. Ker nam pa naša sredstva ne pripuščajo mnogo v ta namen storiti, obrača se podružnično načelníštvo do velečestitega slovenskega občinstva z najprisrčnejšo prošnjo, da nam blagovoli podariti primernih knjig. Podarjene knjige naj se blagovolijo poslati sedanjemu knjižničarju, č. g. Val. Krautu, župniku na Brnci (Färnitz bei Villach). Tako piše načelníštvo podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico. Jaz imam pa od svoje strani le še to opomeniti, naj jih prav veliko usliši le to „prošnjo“. Ona izhaja iz domoljubnih src in potreba je pri nas v resnici velika.

Od Sv. Križa pri Slatini. (Občinske volitve.) V tretjem volilnem redu smo Slovenci — konservativci zmagali z dvanajsterimi glasovi večine. V drugem in tretjem še sedaj ni bilo mogoče vsled silnega pritiska nasprotné, liberalne proticerkvene stranke. Gotovo bo prihodnjič zmaga popolnoma naša, ako se bodo

tisti volilci, ki do sedaj še liberalnim kričačem pete ližejo, spametovali in nemškutarski jarem hlapčunstva otresli. Vsem, ki so kljubu slabemu vremenu volit prišli, in pri njej se hrabro držali, bodi srčna hvala! Le pogumno naprej! Pravična reč bo slednjič zmagala. Dal Bog da bi krščanski Slovenci kmalu sprevideli, na kateri strani je resnica in kateri so vaši prijatelji; ali taki, ki vam nemški jezik in nemške šulvereinske šole vsiljujejo, za vero se ne brigajo in so navadno samo po imenu kristjani; ali tisti, kateri materni jezik spoštujejo, se za krščansko izrejo otrok trudijo na podlagi materne jezika, pri nas slovenskega, in svete cerkve in duhovnikov ne zaničujejo. Dragi Slovenci! ogibajte se lažiliberalnih kričačev, svojih zaničevalcev; naše geslo naj bo: Svoji k svojim! Narodni volilci.

Od Sv. Vrbanu v Slov. gor. (Malenkostne naše zadeve v občni poduk.) Nekako neradi izpregovorimo o naših krajevnih razmerah. Če to storimo, zgodi se le zaradi tega, da nekako staro resnico osvetimo: „Nemškutarji so najhujši sovražniki poštenega slov. kmeta, pravi trn v peti našega naroda. Naj se jih torej ogiblje in varuje naš kmet!“ Tukajšnji liberalci in veliki Nemeč Janez Marinič je pred l. 1882 v svoji krčmi nekdanj rekel: „Možje! če vam rečem: sneg je črn, vi mi morete verjeti; saj niso moj oče za me zastoj dali par „hundertarjev“ vsako leto, ko sem študiral“. Takim samovestnim besedam so se uklonili večinoma naši kmetje. J. Marinič je bil njihov prerok. Ptujski velikonemci so ga kaj močno čislali, ker je napeljeval vodo na njihov mlin, radi so zahajali v njegovo krčmo, tam načrte kovali zoper ubogega Slovenca; ves „vrbanški svet“ se je vrtel okoli M. hiše, kakor zemlja okoli solca. V jesen l. 1882 je bilo zidanje tukajšnje nove šole dokončano. J. Marinič je pri tem zidanju bil „ober-baumeister“, ker se vé, da za take visoke službe drugi Vrbančani niso bili sposobni. Dovolilo se jim je le globoko v žep seči, za novo šolo raboto storiti itd. Naš ober-baumeister je včasih prižgal svojo smodko, ter, če se mu je vredno zdelo, k delavcem pogledal. Če se je kateri zidar v Mariničevi krčmi preveč napil, torej delo zamudil, pri tem je naš ober-baumeister skozi prste pogledal, ker je to-le malenkost bila in bil je v tem liberalen. Za vso to skrb je dobil Marinič primerno plačo: le „lumpasta“ dva goldinarja na den; res malenkost za veliki trud! Pa krajni šol. svet mu je vestno plačal, akoravno je naše šolsko poslopje, po izreku strokovnjakov, jako pomanjkljivo napravljeno, in primeroma silno drago. Leta 1883 se je reklo, naj J. Marinič račun napravi: kako je kaj z denarjem ravnal. Nekega dne prinese k seji šol. sveta račun, ter osorno tirja, naj krajni šol. svet kmalu potrdi in odobri račun,

ali kakor je „učeni gospod Marinič“ tirjal, naj se mu „absolutorium“ dá. Pregledovanje pobotnic itd. vse to bi se naj naglo zgodilo, „ker on nima časa baviti se dolgo s temi „lumparskimi papirji“. Povzdignil je tudi svoj glas ter samovestno rekel, da je le njegovo zaslužnje, da je šola tako naglo dodelana bila, primeroma jako po ceni, zaslužil bi si, da bi se mu kaka medalija podelila itd. Vendar nek ud kraj. šol. sveta ni bil teh misli: nasvetoval je, naj se izvoli odsek za pregledovanje računa, oziroma za odobrenje. To je bilo sprejeto. Odsek si izvoli za predsednika Josipa Kaisersbergerja, predstojnika Dersteljskega, moža korenjaka. Našlo se je zraven raznih pomanjkljivosti pri računu, da je liberalni J. Marinič prav liberalno za 600 gld. menjic spodbil t. j. sprejetih 600 gld. je med „dohodke v računu“ postaviti „pozabil“; med „stroške“ pa je tiste pritisnil. Bili so denarji na „menjico“ vzeti iz Ptujске hranilnice. — Računski odsek je to prenajlgjeno dejanje liberalnega ober-baumeistra zavrgel ter rekel, da se tako „ne bomo pogajali“.

(Konec prih.)

Iz Celja. (Dijaška kuhinja.) Za II. društveno šolsko leto 1887/88 so darovali gg.: Anton Lednik, župnik v Podsredi letnino fl. 5, Franc Zdolšek, župnik v Solčavi letnino fl. 5, Boštjan Kregar, učitelj v Celji letnino fl. 5, J. Vilhar v Ljubljani, letnino fl. 5, Jurij Bezenšek, župnik v Čadramu letnino fl. 5, dr. Karl Šmidinger, c. kr. notar v Kamniku letnino fl. 5; Vaida Tomaž, Perc Andrej, dr. Vrečko, Hudo-verniki Ludeviti, dr. Lemež Urban, Irgl Franc, Vehovar Leopold, Mikuš Valentin, dr. Horvat, vsi v Celju mesečnino za november po 50 kr. skupaj fl. 4.50; Jezovšek Mihael, not.-kand. v Ptujju fl. 3, Posojilnica v Ljutomeru fl. 30, Gregor Presečnik, kaplan v Poličanih fl. 4, Neimenovan po g. prof. Krušicu, za december fl. 4, A. Podhostnik, kaplan v Mozirju nabral fl. 2.21, potem od Matija Frece, župnika letnino fl. 5, in od J. Ramor, župnika fl. 1, dr. Ipavici v Št. Jurju letnino fl. 5, Blaž Dolinšek, župnik v Frankolovem fl. 5, Radoslav Marzidovšek, c. kr. vojni kaplan v Zadru fl. 5. — Vsem presrečna zahvala in uljudna prošnja za daljne mile darove.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Glasi o vojski vtihujejo, ni še pa za to gotovo, da je še nazadnje vendar le kje ne bode. Naj pa bode že, kakor hoče, toliko znamo, da dolgo več ne bode do nje. Vsa Evropa tiči do vratú v orožju in to požré denarja več, kakor ga zmogó države. — Nemci na Českem so, kakor kujav otrok. V tem, ko jim ponuja česka večina roko v spravo, odbijó jo Nemci ali brž ko jih pusté potlej Čehi na